

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.423/2018/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. július 5.
Az ügy tárgya: közokirat-hamisítás büntette
Terhelt:
Első fok: Karcagi Járásbíróság, 11.B.354/2017/4., ítélet, tárgyalás, 2017. július 18.,
jogerő: 2017. július 18.
Az indítvány előterjesztője: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A közokirat-hamisítás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Karcagi Járásbíróság 11.B.354/2017/4. számú ítéletét megváltoztatja, és a terheltet az ellene közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont harmadik fordulat] miatt emelt vád alól felmenti.

Az eljárás során felmerült 5.000 (ötezer) forint büntügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

Elrendeli a terhelt által megfizetett 5.000 (ötezer) forint büntügyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkori törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Karcagi Járásbíróság a 2017. július 18-án kihirdetett 11.B.354/2017/4. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont harmadik fordulat] és ezért 1 évi időtartamra próbára bocsátotta. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről, valamint kötelezte a terheltet az eljárás során felmerült 5.000 forint büntügyi költség megfizetésére.
- [2] Az elsőfokú ítélet - fellebbezés hiányában - a kihirdetésekor jogerőre emelkedett.

- [3] A bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállás szerint a terhelt 2017. június 11. napján a vasútállomás pénztárában úgy vásárolt 50%-os közalkalmazotti kedvezményrel menettérti vasúti menetjegyet, hogy a pénztárosnak a kedvezmény igazolásához a Kórház és Rendelőintézet által az 1. számú tanú nevére kiállított, érvényben lévő és a 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésében meghatározott utazási kedvezmény igénybevételére jogosító utazási utalványt átadta.
- [4] A terhelt 2017. június 17-én 21.30 óra körüli időben a vonaton a jegyvizsgálónak ellenőrzésre átadta a fent írt módon megvásárolt kedvezményes menetjegyet, valamint az 1. számú tanú nevére szóló utazási utalványt. Nem adta át viszont a jegyvizsgáló kérésére sem a személyazonosító igazolványát, hanem a vonatról leszállt, ahol a jegyvizsgáló által értesített rendőrök intézkedés alá vonták.

II.

- [5] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség 2.B.184/2018/1. szám alatt az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta .
- [6] Indokai szerint a közokirat-hamisítás bűncselekményének elkövetési tárgya a közokirat, amelynek fogalmát az elkövetéskor hatályos, a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) bekezdése határozta meg. A 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésében meghatározott utazási utalvány azonban nem illeszthető a közokirat fogalmába, az - figyelemmel az 1/2010. BJE határozatban foglaltakra is - nem közokirat, hanem magánokirat. Következésképp a terhelt által felhasznált utazási utalvány a Btk. 342. §-ában meghatározott közokirat-hamisítás elkövetési tárgya nem lehet.
- [7] A Btk. 345. §-ában szabályozott hamis magánokirat felhasználásának tárgya pedig ugyan a magánokirat, azonban az csak hamis, hamisított, vagy valótlan tartalmú magánokirat tekintetében követhető el. Jelen ügyben a terhelt más nevére kiállított, de alakilag és tartalmilag is valódi magánokiratot használt fel, ezért cselekménye a hamis magánokirat felhasználása vétségének megállapítására sem alkalmas. Ezért büntető anyagi jogszabályt sértett a bíróság, amikor jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapította.
- [8] A Legfőbb Ügyészség a BF.366/2018/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt változatlan indokokkal tartotta fenn, és ugyancsak a terhelt felmentésére tett indítványt.

III.

- [9] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.
- [10] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [11] Az indítványt a megyei főügyészség a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva nyújtotta be. Az elbíráláskor hatályos Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján továbbra is felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg. Ezért az indítvány alapján a felülvizsgálatnak helye van.
- [12] Az elkövetéskor hatályos, a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) bekezdése szerint közokirat az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját; ugyanilyen bizonyító ereje van az olyan okiratnak is,

amelyet más jogszabály közokiratnak nyilvánít.

- [13] A közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése szerint a költségvetési szervek és intézmények - beleértve az önkormányzati költségvetésből gazdálkodó szerveket is - közalkalmazotti, közszolgálati, kormányzati szolgálati, állami szolgálati vagy hivatásos szolgálati jogviszony - ideértve a bírói, az igazságügyi és az ügyészségi szolgálati viszonyt is - keretében foglalkoztatott, valamint a közigazgatási szerveknél ügykezelőként, illetve fizikai alkalmazottként foglalkoztatott (továbbfoglalkoztatott) dolgozója, illetve az egyházi jogi személyek, a társadalmi szervezetek, továbbá az alapítványok azon dolgozója, aki a fentiekben írt személlyel azonos munkakört tölt be kórházakban, szociális szolgáltatókban, alsó-, közép- és felsőfokú nevelési, oktatási intézményekben, „Utazási utalvány” alapján évente 12 alkalommal, az 1. mellékletben meghatározott kedvezményű menettérti utazásra jogosult.
- [14] Az 1/2010. BKPJE határozat rendelkezik a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által jogszabály alapján kiállított „Nyugdíjasok Utazási Utalványa” közokirat minőségéről. A jogegységi határozat indokolása azonban rámutat arra is, hogy a 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésén alapuló „utazási utalvány” viszont értelemszerűen nem köz-, hanem magánokirat, minthogy azt a kibocsátó akkor is munkáltatóként (közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati jogviszony, vagy munkaviszony keretében) állítja ki, ha egyébként hatósági hatáskört gyakorol. Jelen esetben is erről van szó; az utazási utalványt a munkáltató bocsátotta ki a dolgozója részére az utazási kedvezmény igénybevételéhez.
- [15] A terhelt által felhasznált, más nevére szóló utazási utalvány tehát nem közokirat, hanem magánokirat, következésképp az a Btk. 342. §-ában meghatározott közokirat-hamisítás büntettének elkövetési tárgya nem lehet.
- [16] Magánokirat felhasználásával a Btk. 345. §-ában meghatározott bűncselekmény - a hamis magánokirat felhasználásának vétsége - követhető el. E bűncselekmény akkor valósul meg, ha az elkövető jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használ fel. Jelen esetben azonban a terhelt által felhasznált magánokirat nem volt sem hamis, sem hamisított, sem valótlan tartalmú; az alakilag és tartalmilag is valós, de más nevére kiállított magánokirat felhasználását viszont - szemben a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont harmadik fordulatában meghatározott közokirat-hamisítással - a törvény nem rendeli büntetni.
- [17] A terheltnek a jogerős ítéletben rögzített magatartása tehát egyetlen bűncselekmény törvényi tényállását nem meríti ki, bűnösségének megállapítására ekként a bíróság jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.
- [18] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a terheltet az ellene közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont harmadik fordulat] miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján - mert a cselekmény nem bűncselekmény - felmentette. A felmerült bűnügyi költségről a Be. 575. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.
- [19] Mivel a terhelt a jogerős ítéletben terhére rótt bűnügyi költséget megfizette, a Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés c) pontja és a Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja szerint elrendelte részére az e jogcímen befizetett összeg törvényes kamatával együtt való visszatérítését.
- [20] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal támadott részében a Be. 662. § (2) bekezdés a) pont első fordulata szerint megváltoztatta, és a törvénynek megfelelő határozatot hozott; egyebekben pedig - a bűnjelekre vonatkozó rendelkezés tekintetében - a támadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

- [21] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére tekintettel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [22] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. §. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételt elöterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2018. július 5.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző